

เรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการดูแลตนเองขณะปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรม ผลิตของเล่นในจังหวัด สุรินทร์

คณะผู้วิจัย ร.ต.หญิง ดวงฤทัย ตันติศิริประภา
นางสาววัลลภา ตรีแก้ว
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวัสดิ์ โพธิ์วัฒน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทองสุข วันแสน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัญญา โพธิ์วัฒน์
ปีที่ทำการวิจัย 2548

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการดูแลตนเองขณะปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตของเล่นในจังหวัดสุรินทร์ ในด้านการป้องกันโรคที่เกิดจากการทำงาน/ด้านการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมการดูแลตนเองขณะปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตของเล่นในจังหวัดสุรินทร์ ในแต่ละด้าน จำแนกตาม อายุ เพศ และระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ บุคลากรโรงงานอุตสาหกรรมผลิตของเล่นจังหวัดสุรินทร์ ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 186 คน 3) ศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลตนเองขณะปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตของเล่นในจังหวัดสุรินทร์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดระดับพฤติกรรมการดูแลตนเองขณะปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตของเล่นในจังหวัดสุรินทร์ ในด้านการป้องกันโรคที่เกิดจากการทำงาน/ด้านการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานจำนวน 30 ข้อ ที่มีค่าความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.93 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ด้วยค่าสถิติ ที (t-test) ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม ด้วยค่าสถิติ เอฟ (F-test) เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธี เชฟเฟ้ (Scheffe) และวิธีการ ทามฮาน (TamHane) และวิเคราะห์ข้อเสนอแนะโดยวิธีแจกแจงความถี่

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง มีอายุระหว่าง 18-23 ปี จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 33.30 อายุระหว่าง 24-30 ปี จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 39.80 อายุตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 26.90 เป็นเพศหญิง จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 53.80 เพศชาย จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 46.20 จบการศึกษาสูงสุดที่ระดับประถมศึกษา จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 21.50 มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 28.50 มัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช. จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 28.50 ตั้งแต่อนุปริญญาหรือปวส.ขึ้นไป จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 21.50

2. บุคลากรในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตของเล่นในจังหวัด สุรินทร์มีพฤติกรรมการดูแลตนเองขณะปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$; S.D. = 0.54) เมื่อแยก พิจารณารายด้าน พบว่า มีพฤติกรรมการดูแลตนเองขณะปฏิบัติงานด้านพฤติกรรมการป้องกันโรคจากการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$; S.D. = 0.52) มีพฤติกรรมการดูแลตนเองขณะปฏิบัติงานด้านพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$; S.D. = 0.63) ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการดูแลตนเองขณะปฏิบัติงาน ระหว่างบุคลากรที่มีอายุต่างกัน 3 กลุ่ม คือ อายุ 18-23 ปี อายุ 24-30 ปี และอายุ 31 ปี ขึ้นไป โดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านพฤติกรรมการป้องกันโรคจากการทำงานมีพฤติกรรมการดูแลตนเองขณะปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานพบว่ามีพฤติกรรมการดูแลตนเองขณะปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ข้อเสนอแนะสำหรับการส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลตนเองขณะปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตของเล่นในจังหวัดสุรินทร์

4.1 ด้านพฤติกรรมการป้องกันโรค ด้านที่ได้อยู่แล้ว คือ 1) สวมถุงมือทุกครั้งเมื่อต้องสัมผัสกับสารพิษ 2) การแต่งกายมิดชิดและรัดกุมอยู่กระเปียบของโรงงาน 3) เลือกรับประทานอาหารที่ถูกต้องกับงาน ด้านที่ควรปรับปรุง คือ 1) การแจกหน้ากากป้องกันฝุ่นละอองให้แก่บุคลากร 2) การดูแลโรงอาหารให้สะอาดไม่ให้มีขึ้นซึ่งอาจทำให้เกิดโรคได้ 3) การตรวจสุขภาพประจำปีให้แก่บุคลากรในโรงงาน 4) การอบรมให้ความรู้ด้านการป้องกันโรคต่าง ๆ และ 5) ควรจัดให้มีอุปกรณ์ฉุกเฉินให้มากกว่านี้

4.2 ด้านพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน ด้านที่ได้อยู่แล้ว คือ 1) ความร่วมมือในการดูแลบริเวณอาคารให้มีความมั่นคงอยู่เสมอ 2) ความร่วมมือในการจัดการระบายอากาศที่ดีในบริเวณที่ทำงานเพื่อไม่ให้อากาศร้อน 3) การเก็บวัสดุ อุปกรณ์ บริเวณที่ทำงานไว้เป็นระเบียบ เรียบร้อยอยู่เสมอ ด้านที่ควรปรับปรุง คือ 1) ควรปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวัง 2) ควรสวมเครื่องป้องกัน

อันตรายเมื่อปฏิบัติงานกับเครื่องจักร 3) ควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้ด้านการป้องกันอุบัติเหตุ และ 4) ควรจัดให้มีการซ้อมหนีภัยอย่างน้อยปีละครั้ง

4.3 ด้านอื่น ๆ ด้านที่ได้อยู่แล้ว คือ 1) การหมุนเวียนสับเปลี่ยนหน้าที่ในการทำงาน เพื่อป้องกัน 2) ความมือในการดูแลระบบไฟฟ้าไม่ให้เกิดการลัดวงจรอยู่เสมอ 3) การเก็บสารเคมีไว้ในที่มิดชิดและเหมาะสม ด้านที่ควรปรับปรุง คือ 1) การช่วยกันรักษาความสะอาดของโรงอาหารมากกว่านี้ 2) การดูแลตู้น้ำดื่มให้สะอาดและมีน้ำพอเพียง และ 3) การเก็บของให้เป็นระเบียบเรียบร้อย